

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády

Krajské kolo Dejepisnej olympiády pre ZŠ a 8-ročné gymnáziá

17. ročník, školský rok 2024/25

Testové úlohy pre kategóriu C (9. ročník ZŠ a 4. ročník OG)

Poznámka: Otázky monotematickej časti sú označené *.

1.* Správne odpovedzte na nasledujúce otázky a odpovede zapíšte do odpovedového hárka.

- a) V ktorom európskom meste sa konali počas svetovej výstavy v roku 1900 hry II. olympiády? Pomôžte si aj obrázkom, kde vidíte jednu z dominánt tohto mesta.
- b) Doplňte názov základného dokumentu Medzinárodného olympijského výboru?

2.* Prečítajte si uvedené výroky a rozhodnite, či sú pravdivé alebo nepravdivé. Do odpovedového hárka zaznačte (zakrúžkujte) iba áno alebo nie.

- a) V rokoch 1896 – 1912 posielalo Uhorsko na OH samostatnú výpravu, oddelenú od rakúskych športovcov.
- b) Olympijské hry nemajú svoju vlastnú oficiálnu hymnu.
- c) Pedagogická časť *Ratia educationis* obsahovala normy pre telesnú výchovu.
- d) Podnetom pre rozvoj športu na Slovensku bola malá početnosť slovenskej vyššej solventnej spoločenskej elity.
- e) Už od roku 1825 sa organizovali Majstrovská Horného Uhorska vo futbale.
- f) Idea tzv. športovej geografie znamená, že vyspelé športové národy majú právo na samostatnú účasť na olympiáde bez ohľadu na štátnu suverenitu.
- g) Studená vojna mala vplyv na olympijské hry.
- h) Olympijský oheň sa v starovekej Olympii zapáľuje iba pred letnými OH s pomocou slnečných lúčov.

3.* Z ponúknutých možností vyberte iba tri také športy, v ktorých sa v súčasnosti súťaží na zimných olympijských hrách. Správne možnosti vypíšte do odpovedového hárka.

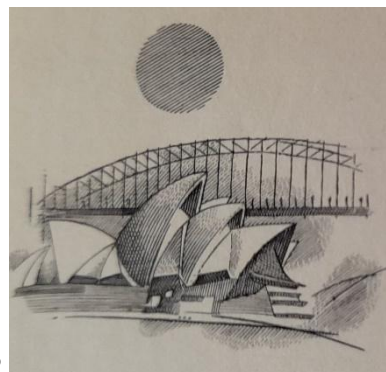
skeleton, rugby, preteky na snežnom skútri, psie záprahy, boby, kriket, skialpinizmus, rýchlokorčuľovanie, zimné pólo, synchronizované lyžovanie

4.* Pozorne si prečítajte nasledujúci text a nájdite v ňom štyri chyby. Zapíšte ich do odpovedového hárka a doplňte tam aj správne, opravené znenie. Na poradí zapísaných chýb nezáleží. Zvýraznené slová sú správne a nie je možné ich meniť.

Veľmi populárnym športom boli už 19. storočí **dostihy**, ktoré súviseli s obľúbenosťou šermiarstva. Prvé **dostihy** na území Slovenska zorganizoval pravdepodobne gróf Huňady v dnešných Trebaticiach už v roku 1815, ale **regulárne preteky** sa uskutočnili až v Trnave v roku 1826. Pretekalo sa na **vzdialenosť** dvoch anglických stôp.

5.* Správne odpovedzte na nasledujúce otázky a odpovede zaznačte do odpovedového hárka.

- a) V ktorom štáte a meste sa uskutočnili hry prvej novodobej olympiády v roku 1896?
- b) V ktorom z troch slovenských gymnázií mala v druhej polovici 19. storočia zásluhou Ivana Branislava Zocha telesná výchova najvyššiu kvalitu, aj keď bola nepovinným predmetom?
- c) Aký predmet bol v čase antických olympijských hier určený na dekorovanie víťaza?
- d) Autormi ktorého olympijského symbolu sú básnik Kostis Palamas a tvorca slávnostnej kantáty Spyros Samaras?
- e) Ktoré mesto v Austrálii hostilo XXVII. letné olympijské hry? Pomôžte si aj obrázkom.
- f) V ktorom štáte a meste sa konali v roku 2012 letné olympijské hry?

6.* Pri každej vete si vyberte na doplnenie vždy jednu správnu odpoveď a do odpovedového hárku zapíšte iba kombináciu čísla a písmena.

- 1. Vedecké základy telesnej výchovy dali poznatky nemeckej a) *filatelistickej pedagogiky*, b) *filantropickej pedagogiky* alebo c) *oportunistickej pedagogiky*.
- 2. Impulzy na rozvoj regulárnych športových klubov a súťažného športovania prišli do Uhorska z vyšších aristokratických kruhov a) *Francúzska*, b) *Anglicka* alebo c) *Ruska*.
- 3. Už v roku 1885 mali zriadený prvý centrálny športový zväz (asociáciu) v Uhorsku a) *gymnasti*, b) *vzpierači* alebo c) *boxeri*.
- 4. Olympijský oheň počas priebehu olympiády horí a) *nad budovou MOV*, b) *pri každom športovisku* alebo c) *na hlavnom štadióne*.

7.* Do odpovedového hárka dopíšte k príslušnému písmenu názov športu podľa uvedeného opisu.

a) Počiatky má už v stredoveku v Holandsku, jeho moderné základy položil v 19. storočí americký tanečník Jackson Haines, ktorý prispôbil tento šport rytmu hudby, súťažiť sa dá jednotlivo aj v pároch, prvá medzinárodná súťaž sa konala vo Viedni v roku 1882, medzi významné osobnosti športu patria Axel Paulsen, Rittberger a Salchow.

b) Táto športová disciplína vznikla v Anglicku, využívala sa v boji a pri love, jej medzinárodná federácia vznikla až v roku 1931 a v tom istom roku sa konali prvé majstrovská sveta, v súčasnosti je olympijským športom, pri ktorom ide o presnosť

c) Má dvojslovný názov, skladá sa z 5 disciplín, vyvinul sa z vojenskej praxe, prvé preteky pre dôstojníkov sa uskutočnili vo Švédsku v roku 1910, o jeho zaradenie do programu OH 1912 sa zaslúžil ich novodobý zakladateľ Pierre de Coubertin, majstrovská sveta sa organizujú od roku 1949.

d) Má prívlastok aj „alpské“, lebo vzniklo v tomto pohorí koncom 19. stor., má rýchlostné aj technické disciplíny (napr. slalom), na trati sú rozostavané tzv. bránky, prvýkrát sa objavil v programe IV. zimných OH v roku 1936, slávnou osobnosťou tohto športu je napr. Ingemar Stenmark a u nás Petra Vlhová. Akým dvojslovným názvom sa dnes označuje?

Petra Vlhová na poštovej známke z roku 2021

8.* Tvrdenia týkajúce sa olympijských hier v rokoch 1976 – 1984 rozdeľte na tie, ktoré sú pravdivé a na tie, ktoré sú nepravdivé. Do odpovedového hárka zapíšte k obom skupinám tvrdení iba príslušné písmená.

- a) Na OH v Montreale 1976 sa nezúčastnilo až 27 väčšinou afrických štátov, lebo nesúhlasili s tým, aby na hrách štartoval Nový Zéland, údajne podporujúci rasizmus v Juhoafrickej republike.
- b) Počas týchto OH prišlo k teroristickému útoku na izraelských športovcov.
- c) MOV nikdy nedopustil, aby krajina, ktorá je vojnovým agresorom, organizovala OH.
- d) Počas OH v Moskve 1980 bol pomer krajín ktoré sa ich zúčastnili a ktoré účasť odmietli 80:65 v prospech tých, ktoré na hry prišli.
- e) V Moskve na OH štartovali aj niektorí športovci „zo západu“, ktorí si účasť hradili z vlastných zdrojov.
- f) Športovci zo ZSSR štartovali na týchto hrách nie pod svojou, ale pod olympijskou vlajkou.
- g) Športovci z Anglicka a Francúzska boli za svoju účasť na týchto hrách doma potrestaní zastavením športovej činnosti.
- h) V roku 1984 museli krajiny tzv. východného bloku na príkaz ZSSR odmietnuť účasť na OH v Los Angeles.
- i) Niektorí športovci z Československa vycestovali na tieto hry „na vlastnú päsť“ a už sa nevrátili (emigrovali).
- j) Rumunsko, Čína aj Juhoslávia sa hier v Los Angeles zúčastnili napriek nevôli zo strany ZSSR.

9.* Ktoré tri osobnosti z nasledujúceho zoznamu mali tú česť byť súčasťou štafety s olympijským ohňom. Správne zapíšte ich priezviská do odpovedového hárka.

Marek Hamšík, Alena Heribanová, Dominika Cibulková, Anastasia Kuzminová, Jozef Pribilinec, Karin Habšudová, Petra Vlhová, Danka Barteková

10.* Správne priradiť maskota k letnej olympiáde, ktorej bol symbolom. Vytvorte správnu kombináciu písmena a čísla a zapíšte ju do odpovedového hárka.

1. tigrík Hodori	a) Mníchov 1972
2. jazvečík Waldi	b) Moskva 1980
3. medvedík Míša (na obrázku)	c) Tokio 2021 (pôvodne 2020)
4. futuristická postavička Miratowa	d) Soul 1988

11. Uvedené štáty správne rozdeľte v odpovedovom hárku podľa ich účasti/prípadne neúčasti v prvej svetovej vojne. Do každej kategórie patria iba dva štáty.

Francúzsko, Taliansko, USA, Rusko, Maďarsko, Rakúsko–Uhorsko, Nemecko, Juhoslávia

12. V odpovedovom hárku uveďte autorov uvedených citátov. Pomôžte si aj nápovedami.

- a) „Prevzal som trón za najťažších okolností a odovzdávam ho za okolností ešte ťažších.“
b) „Anglicko a Francúzsko si mohli vybrať medzi vojnou a hanbou. Vybrali si hanbu, budú mať vojnu.“
c) „Keď zomrie jeden človek, je to smutné, keď zomrú milióny, je to štatistika.“

13. Vytvorte správne kombinácie osôb a toho, čím vstúpili do dejín. V odpovedovom hárku uveďte len správne kombinácie čísiel a písmen.

1) Eduard Beneš	a) veliteľ československých légií a minister vojny ČSR
2) M. R. Štefánik	b) uskutočnil vojenský prevrat a stal sa diktátorom
3) Matúš Dula	c) zaslúžil sa o vznik Spoločnosti národov
4) Woodrow Wilson	d) organizátor a predseda Slovenskej národnej rady
5) Jozef Pilsudski	e) minister zahraničných vecí a neskoršie druhý prezident ČSR
6) Štefan Osuský	f) poradca amerických prezidentov pre otázky strednej Európy

14. Mohli sa nasledujúce osobnosti stretnúť? V odpovedovom hárku označte (zakrúžkujte) iba áno alebo nie.

- a) František Ferdinand d'Este a Andrej Hlinka
b) Heinrich Himmler a T. G. Masaryk
c) Ivan Dérier a Ferdinand Čatloš
d) Charles de Gaulle a Albert Einstein
e) Salvador Dalí a Marc Chagall

Pamätník Andreja Hlinku

15. Vyberte správnu možnosť k uvedeným pojmom a zapíšte ju do odpovedového hárku iba ako kombináciu písmena a čísla.

a) diplomatická nóta:

- 1) posledná výstraha pred začatím vojenského útoku na nejaký štát, 2) predloženie návrhu s presne stanovenými podmienkami prímeria, 3) úradné vyhlásenie vlády adresované vláde iného štátu, 4) záväzný štýl spoločenského správania pre diplomatov

b) deportácia:

- 1) dobrovoľné vysťahovanie, 2) nútené vysťahovanie, 3) presun zbrojárskej výroby na isté územie, 4) dobrovoľná práca v cudzej krajine

c) signatár:

- 1) spojenec vo vojenskom konflikte, 2) prispievateľ do vojenskej zbierky, 3) vodca povstania, 4) autor podpisu dôležitého dokumentu

d) demilitarizácia:

- 1) vyzbrojenie štátu pred začiatkom útoku, 2) mobilizácia vojenských jednotiek, 3) záverečný akt mierových rokovaní, 4) zrušenie vojenských síl a prostriedkov

16. Správne prepojte slávne osobnosti s oblasťou, v ktorej sa preslávili. Vytvorte kombinácie z písmen a čísiel a zapíšte ich do odpovedového hárka.

a) Tristan Tzara	1) režisér nemých filmov
b) Le Corbusier	2) vojenský veliteľ počas SNP
c) Ľudovít Fulla	3) básnik (dadaizmus)
d) Oskar Nedbal	4) hudobný skladateľ
e) Ján Borodáč	5) architekt
f) Ján Golian	6) herec činohry SND
g) René Clair	7) maliar (jeho dielo je na obrázku)

17. Rozhodnite, ktorá udalosť sa odohrala v jednotlivých rokoch. Vždy vyberte len jednu možnosť. Do odpovedového hárka zapíšte iba písmeno uvedené pri správnej odpovedi.

1939: a) zmluva o vzájomnom neútočení medzi ZSSR a Nemeckom (pakt Molotov-Ribbentrop),
b) podpísanie Viedenskej arbitráže, c) napadnutie Veľkej Británie nacistickým Nemeckom, d) Nemecko anektovalo Rakúsko

1940: a) podpísanie Mníchovskej zmluvy, b) Nemecko napadlo Francúzsko, c) Jozef Tiso sa stal prezidentom Slovenskej republiky, d) Taliansko obsadilo Etiópiu

1941: a) Winston Churchill podpísal s F. D. Rooseveltom Transatlantickú chartu, b) Slovenská republika vypovedala vojnu Poľsku, c) bolo vydané nehumánne vládne nariadenie voči Židom (tzv. Židovský kódex), d) japonské letectvo napadlo britskú základňu v Pearl Harbore

1942: a) Alexander Fleming objavil penicilín, b) vláda Slovenskej republiky poslala do „táborov smrti“ vyše 50 000 Židov, c) skončili sa boje o Stalingrad, d) spojenecké vojská sa vylodili na Sicílii

1943: a) spojenecké vojská sa vylodili v Normandii, b) SNR prijala svoj program pod názvom Vianočná dohoda, c) V Taliansku potvrdili pri moci Mussoliniho, d) vypuklo SNP

1944: a) na Slovensku prebiehali boje pod vedením generálov Jána Trojána a Rudolfa Veliča, b) spojenecké armády sa vylodili v Dardanelách, c) prebehla druhá vlna vysťahovania Židov zo Slovenska, d) zomrel Lenin

1945: a) Ján Ursíny založil Stranu práce, b) Nemecko kapitulovalo 18. mája tohto roku, c) boli prvýkrát použité vodíkové bomby na mestá Hirošimu a Nagasaki, d) Japonsko kapitulovalo 2. septembra tohto roku

Autori: PaedDr. Marek Bubeník, Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský
Recenzentka: Mgr. Barbora Kopuncová

Fotografie: Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský

Vydal: NIVaM, 2025 a Slovenská komisia Dejepisnej olympiády